

References

1. Abezgauz S. A. Torgovaja politika Rossii i ee evropejskie partnery konca XIX – nachala XX v.: avtoref. dis. ... kand. ist. nauk: spec. 07.00.02 «Otechestvennaja istorija» / S. A. Abezgauz. – SPb., 2008. – 27 s.
2. Auferbah A. A. Vospominanija o nachale razvitiia kamenno-ugol'noj promyshlennosti v Rossii / A. A. Auferbah // Russkaja starina. – 1909. – T.138. – №6. – S.451–472.
3. Auferbah A. A. Vospominanija o nachale razvitiia kamenno-ugol'noj promyshlennosti v Rossii / A. A. Auferbah // Russkaja starina. – 1909. – T.140. – №12. – S.546–562.
4. Bertenson V. A. Dve sel'skhozajstvvennye vystavki jugo-zapadnogo kraja / V. A. Bertenson // Zapiski Imperatorskogo obshhestva sel'skogo hozjajstva Juzhnoj Rossii. – 1889. – №11. – S.45–53.
5. Vitte S. Ju. Vospominanija: v 3 t. / S. Ju. Vitte. – M.: Socjkgiz, 1960. – T.1 (1849–1894). – 555 s.
6. Vitte S. Ju. Vospominanija: v 3 t. / S. Ju. Vitte. – M.: Socjkgiz, 1960. – T.2 (1894 – oktjabr' 1905). – 573 s.
7. Vitte S. Ju. Vospominanija: v 3 t. / S. Ju. Vitte. – M.: Socjkgiz, 1960. – T.3 (17 oktjabrja 1905 – 1911). – 723 s.
8. Vospominanija I. L. Umanskogo o pervyh godah ego gornopromyshlennoj dejatel'nosti, nachinajja s 1863 goda / I. L. Umanskij // Gornozavodskoe delo. – 1914. – №28. – S.9286–9291.
9. Vospominanija I. L. Umanskogo o pervyh godah ego gornopromyshlennoj dejatel'nosti, nachinajja s 1863 goda / I. L. Umanskij // Gornozavodskoe delo. – 1914. – №29. – S.9321–9328.
10. Gauger N. Zhertva po dolgu sluzhby i chelovekoljubija / N. Gauger // Strazh. – 1908. – №2. – S.22–24.
11. Izvol'skij A. P. Vospominanija / A. P. Izvol'skij. – M.: Mezhdunarodnye otnoshenija, 1989. – 192 s.
12. Kokovcov V. N. Iz moego proshlogo. Vospominanija / V. N. Kokovcov. – M.: Sovremennik, 1984. – 532 s.
13. Korsh E. V. Dvadcat' let na zheleznyh dorogah (1889–1908 gg.). Vospominanija o zheleznodorozhnoj sluzhbe / E. V. Korsh. – SPb.: Tip. A. S. Suvorina, 1910. – IV, 193 s.
14. Maklakov V. A. Vlast' i obshhestvennost' na zakate staroj Rossii. Vospominanija sovremennika / V. A. Maklakov. V 3 t. – Parizh: Prilozhenie k «Illjustrirovannoj Rossii», 1936. – T.1. – 246 s.
15. Maklakov V. A. Vlast' i obshhestvennost' na zakate staroj Rossii. Vospominanija sovremennika / V. A. Maklakov. V 3 t. – Parizh: Prilozhenie k «Illjustrirovannoj Rossii», 1936. – T.2–3. – S.247–618.
16. Mezheckij M. P. Kontrabandist / M. P. Mezheckij // Istoricheskij vestnik. – 1899. – T.77. – №8. – S.494–510.
17. Minclov S. R. V tamozhennom mire. Iz vospominanij / S. R. Minclov. – Trapezond: Tip. shtaba Trapezond. ukrepl. r-na, 1917. – [2], 41 s.
18. Cherkasov M. I. Opyty, nabljudenija i vospominanija sel'skogo hozjajna / M. I. Cherkasov. – Odessa: Tip. «Russkaja rech'», 1909. – 155 s.
19. Janzhul I. I. Vospominanija I. I. Janzhula o perezhitom i vidennom v 1864–1909 gg.: Vyp.1–2 / I. I. Janzhul. – SPb.: Tip. t-va p. f. «Jelektro-tip. N. Ja. Stojkovoij», 1910. – Vyp.1. – 194 s.
20. Janzhul I. I. Vospominanija I. I. Janzhula o perezhitom i vidennom v 1864–1909 gg.: Vyp.1–2 / I. I. Janzhul. – SPb.: Tip. t-va p. f. «Jelektro-tip. N. Ja. Stojkovoij», 1911. – Vyp.2. – 195 s.
21. Janzhul I. I. Iz vospominanij i perepiski fabrichnogo inspektora pervogo prizyva. Materialy dlja istorii russkogo rabocheho voprosa i fabrichnogo zakonodatel'stva / I. I. Janzhul. – SPb.: Tip. AO Brokgauz-Efron, 1907. – 239 s.

Zhilenkova I. M., candidate of historical sciences (Ph. D.), Associate Professor of Department of History and ethnic policy, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kiev), i.zhilenkova@ukr.net

Problems of foreign trade Ukraine late XIX – early XX century in the memories contemporaries

Modern crisis state of economy of Ukraine and redirection of native export to the new reliable markets stipulate logical, social and political current importance of research. Consequently, the aim of the article consists in analyze coverage of foreign trade of Ukraine XIX – early XX century in the memoirs of contemporaries.

Memorial literature problems of foreign trade Ukraine XIX – early XX century published both at pre-October and a post-revolutionary period is investigated from historiographic perspective. The documents is characterized, documentary and narrative components of a complex of sources are tracked, their representativeness, novelty and completeness are disclosed, information opportunities for the reconstruction of problems. It is found out that this group of documents gives the chance to priorities of industrial capital of Ukraine at the beginning of XIX cent. – at the end of XX century, specific of cooperation of market mechanisms turns out on

development of productive forces in agricultural exports, the foreign factors that affect the amount of trade of the Ukrainian Lands during this period.

Keywords: memoirs, foreign trade, protectionism, free trade, export, customs policy.

Жилenkova I. M., кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры истории и этнополитики, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), i.zhilenkova@ukr.net

Проблемы внешней торговли Украины конца XIX – начала XX ст. в воспоминаниях и мемуарах современников

Современное кризисное состояние экономики Украины, переориентация отечественного экспорта на новые надежные рынки обуславливает логическую и общественно-политическую актуальность исследования. Поэтому цель статьи заключается в анализе освещения проблем внешней торговли Украины XIX – начала XX в. в мемуарах современников.

Под углом историографического видения рассматривается мемуарная литература проблем внешней торговли Украины конца XIX – начала XX ст., выдана как в дооктябрьский период, так и в послереволюционное время. Охарактеризовано содержание документов, прослеживается документальная и нарративная составляющие комплекса источников, раскрыто их репрезентативность, новизна и полнота, выявленные информационные возможности для реконструкции темы. Выяснено, что эта группа документов дает возможность проследить некоторые аспекты приоритетов промышленного капитала Украины в конце XIX – начале XX вв., специфику взаимодействия рыночных механизмов и развития производительных сил в аграрном экспорте, внешнеторговые факторы, которые влияли на объемы торговли Украины в исследуемый период.

Ключевые слова: мемуары, внешняя торговля, протекционизм, фритредерство, экспорт, таможенная политика.

УДК 92(277)

Гентош Л. Р., кандидат історичних наук, науковий співробітник, Інститут історичних досліджень Львівського національного університету ім. І. Франка (Україна, Львів), hentosh7@gmail.com

Благочинна діяльність митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького (1901–1944) задля реформування українських інституцій суспільної опіки

Досліджено харитативну діяльність митрополита Української греко-католицької церкви графа Андрея Шептицького (1901–1944). В період між двома світовими війнами, коли економічне становище українського населення в Польській державі було особливо складним, Шептицький намагався надати допомогу найбільш потребуючим членам своєї пастви. Особливу увагу він приділяв організації різних форм соціальної допомоги для дітей. З метою опіки над сиротами він утворив в 1918 р. товариство «Захист ім. Митрополита Шептицького для сиріт у Львові», ця організація діяла як фонд, котрий надавав допомогу різного роду закладам опіки над сиротами. Фактично «Захист імені митрополита Шептицького для сиріт у Львові» став прикладом створення підрозділу системи суспільної опіки для дітей з незалежним від держави фінансуванням.

Ключові слова: митрополит А. Шептицький, благочинна діяльність, соціальна опіка, допомога малозабезпеченим, товариство «Захист імені митрополита Шептицького для сиріт у Львові».

Андрей Шептицький був найбільшим меценатом і благодійником української спільноти Галичини в роки свого перебування на престолі Галицького митрополита (1901–1944).

Варто розділити його благочинну/харитативну допомогу різним інституціям, установам, фізичним особам від його меценатства в царині культури (мистецтво, література, видавничі проекти). Дещо окремо і ближче до меценатської діяльності в ділянці культури стоїть підтримка митрополитом освітніх установ та закладів. Харитативною радше слід вважати діяльність виключно допомогую, викликану гуманітарними побудженнями, спрямовану на покращення матеріального становища чи вирішення важливої гуманітарної проблеми.

Найважливішими ділянками благочинної діяльності митрополита стала допомога бідним і нужденним свого краю, турбота про дітей–сиріт своєї єпархії та намагання покращити рівень охорони здоров'я в Галичині. В українській історіографії ця сторона діяльності митрополита Шептицького не було проаналізована достатньо глибоко. Однак, нещодавно з'явилися дослідження С. Гнот, що висвітлюють благочинну діяльність греко–католицького духовенства [3, с. 48–53; 4]. Такі автори як М. Титко, С. Слюсарчук наświetлювали благочинну діяльність митрополита Шептицького в освіті та мистецтві [7, с. 24–32, 11, с. 269–288].

Завданням цієї статті є проаналізувати харитативну діяльність греко–католицького митрополита з огляду на її вплив на українське суспільство Галичини в міжвоєнну добу. Рівно ж розглянути спроби митрополита створити і розвинути форми альтернативної соціальної опіки в умовах Польської держави.

В міжвоєнний час Львівська єпархія переживала серйозні економічні проблеми зумовлені економічною кризою після закінчення Першої світової війни та світовою економічною кризою 1929–1930 рр. Кризові явища в економіці супроводжувалися дуже високим рівнем безробіття і різким пониженням стандартів життя. Політичні умовини проживання українців в Польській державі, що часто трактувала українців як потенційно нелояльних громадян також посприяли високому рівню безробіття серед української інтелігенції, чиновництва. Ці обставини економічного і соціального становища українського населення варто мати на увазі вивчаючи благочинну діяльність Шептицького.

Економічне становище та соціальні проблеми українського населення, наприкінці 1920–х на початку 1930–х стояли настільки гостро, що Митрополит Шептицький разом з усіма іншими греко–католицькими єпископами та єпископами–посічниками видав пастирське послання «На поміч безробітним і вбогим» (13 грудня 1931 р.) [5, с. 469–474]. В цьому посланні він закликав і духовенство і своїх вірних до широкомасштабної добродійної акції стосовно безробітних і убогих, котрі зазнали скрути внаслідок світової економічної кризи. Шептицький для координації зусиль zorganizував Красний Комітет ратушковий в кожній парохії митрополит дає розпорядження утворити Союз милосердя, який мав би об'єднати людей для різних допомогівих акцій [5, с. 473–474].

Митрополит також думав, що благочинні дії треба організувати й скеровувати задля отримання системних змін. Митрополит пропагував запровадження різних форм суспільної опіки в українській громаді: «Та суспільна опіка може опиратися на суспільній організації, на церкві, на парохіях, брацтвах або приватних добродійних товариствах» [5, с. 253]. Ці його думки були особливо актуальними стосовно допомоги безробітним в Галичині. А. Шептицький допомагав різним організаціям, котрі самі організували та провадили благочинну діяльність серед бідних та безробітних. Ці організації були створені як громадські ініціативи, задля несення допомоги потребуючим на найнижчому рівні, часто існували при церквах. Зазвичай такі організації акумулювали кошти власних членів та пожертви, зібрані членами/членкинями організації. Добрим прикладом такої діяльності були Марійські дружини – прицерковні жіночі організації,

основною діяльністю котрих була допомога вбогим, хворим, сиротам.

Серед українських організацій, котрі отримували фінансову допомогу від митрополита, а потім самі розподіляли її, варто згадати Крайовий комітет допомоги українському студентству. Ця студентська збирала кошти та надавала матеріальну допомогу українській молоді, що навчалася як у закладах вищої, так і середньої освіти.

Велику цікавість представляє особиста допомога митрополита звичайним людям, членам його пастви. Для цікавим і важливим прикладом такої діяльності митрополита є доля Катерини Селянської з дому Волянської. Вона зверталася неодноразово до митрополита з проханням про допомогу, а властиво з проханням дати кошти на освіту її дітей [8, арк. 191–197]. Митрополит фактично взяв під свою опіку дітей Катерини Селянської, допоміг їм отримати вищу освіту. Так, Остап Селянський, котрий отримав допомогу від митрополита не тільки на навчання в Празі й Познані, але й матеріальну підтримку на час нострифікації лікарського диплому, часто писав до митрополита про своє навчання і життя [8]. Працюючи лікарем в містечку Кути О. Селянський просив митрополита допомогти здібним дітям з Кут отримати освіту, зокрема просив допомоги для Є. Плавюка [8, арк. 175]. Ця історія однієї галицької родини цікава для нас не тільки тим, що митрополит відгукнувся на прохання і матеріально допоміг вдові з малими дітьми. В діях митрополита можна побачити не тільки безінтересне милосердя, а й певну прозорливість, Шептицький фактично допоміг всім дітям цієї родини отримати вищу освіту, стати ще одним поколінням інтелігенції. Ймовірно, що Шептицькому йшлося також і про плекання майбутньої генерації освічених українців. Опісля митрополит стане хресним батьком для доньки Остапа Селянського – Віри, котра стане відомою поетесою і письменницею [2, с. 67].

Родина Селянських була далеко не одиноким прикладом особистої благочинності митрополита Шептицького. Митрополит запровадив різні форми допомоги для молодих людей, що навчалися. Так, учні шкіл чи студенти, що хотіли вчитися, але не могли з огляду на фінансовий стан родин, могли звертатися за грошовою допомогою до А. Шептицького. Цікаво згадує п. Марія Горбань про те як відбувалася така допомога. Будучи ученицею гімназії сестер–василіанок у м. Львові, М. Горбань отримала стипендію для навчання музики у Вищій музичній школі [6, с. 246].

Двері митрополічій палати за часів урядування Шептицького були зазвичай відкриті для дітей–сиріт. Так, тут могли перебути ніч діти, котрих привозили на екскурсію до Львова монахині, діти–сироти могли також бавитися в митрополічій городах. Про це зворушливо згадує с. Хризантія Гнатів, котра була вихованцею сиротинця сестер–студиток у Якторові [6, с. 409].

Шептицький у великій мірі концентрував свою благочинність на дітях і молоді, що також характеризує його погляди і пріоритети. Цікавим прикладом є допомога митрополита молодим робітникам/ремісникам Львова. У Львові по вул. Ходоровського, 3 в будинку, подарованому відомим українським співаком Олександром Мишугою, діяла «Руська бурса ремісника і промислова». В березні 1930 р. голова «Руської бурси» о. Олександр Малиновський звернувся до митрополита з проханням допомогти в справі збільшення житлової

площі [9, арк. 10]. Шептицький прислухався до цього прохання і віддав на потреби робітничої молоді будинок на вул. Пасічній, 2, який він придбав за 110 тис. зол. У 1930 р. В цьому будинку знайшли мешкання 55 юнаків [1, с. 86]. 3 часом бурса отримала назву «ремісничо-промислова бурса ім. А. Шептицького» [9, арк. 20]. Митрополит також допомагав фінансово найбіднішим учням/мешканцям бурси. Бурса водночас була закладом морального виховання молоді, позаяк мала свого капелана, а голова бурси був особою духовного звання. В 1938 р. головування управою бурси обійняв о. Всеволод Дурбак, котрий сам довгі роки навчався закордоном як стипендіат митрополита Шептицького.

Митрополит також допомагав Комітету «Ратуймо дитину», котрий опікувався неodrженими матерями та надавав їм матеріальну та моральну підтримку [9, арк. 25].

На окрему увагу заслуговує допомога Шептицького сиротам, надання якої після Першої світової війни він зорганізував через спеціально створену організацію. Саме після війни, коли сирітство або напівсирітство стало болючою проблемою в суспільстві, митрополит вирішує створити балогочинний фонд, спеціальну, незалежну та на той час досить модерно організовану, інституцію. Митрополит в 1918 р. заснував товариство «Захист ім. Митрополита Шептицького для сиріт у Львові» [10]. Українська громада долучилася до цієї ініціативи та збрала й передала Шептицькому для його фундації 12 тис. австрійських корон. Однак, головним жертводавцем цієї фундації був сам митрополит.

Перше засідання ради товариства відбулося 23 березня 1918, його провів особисто президент товариства митрополит Шептицький [10, арк. 2]. В Раду товариства у 1918 р. ввійшли відомі українські громадяни В. Охримович, О. Барвінський, С. Федак, І. Левинський, К. Шептицький, віце-президентом було обрано др. В. Охримовича. Члени ради вирішували найважливіші питання діяльності товариства/фундації, включно з розподілом коштів на допомогві заходи. На першій нараді було вирішено купити маєтності Посіч та Посіч-Майдан в Станіславівському повіті. Земельний наділ складав 3670 моргів, за нього було заплачено 2 400 000 корон (приблизно 330 тис. ам. дол.). Так, як товариство не мало потрібних коштів, його президент, митрополит Шептицький виділив необхідну суму для покупки маєтностей в Посіч та Посіч Майдан, прибутки з котрої мали стати основою для діяльності товариства «Захист ім. Митрополита Шептицького для сиріт у Львові» [10, арк. 2–3].

Товариству доводилося координувати великі допомогві акції – як от допомога українським біженцям, що поверталися з таборів з Чехії та Моравії. Для того, щоб допомогти їм було залучено різні українські організації – Лікарське товариство, Народна лікарня, Самаритянська секція УГКЦ, і т.д. В 1921 р. товариство взялося за облаштування вакаційного дому для дітей в Підлютім на території митрополічої власності та почало будову сиротинця в Жовкві [10, арк. 14–15]. Дуже часто товариство відповідало на прохання вже існуючих дитячих установ – сиротинців та захоронок й надавало матеріальну допомогу в їх щоденній діяльності, наприклад, сиротинцю сестер Василіанок в Словіті. Також товариство покривало видатки на проживання сиріт-студентів духовної семінарії в м. Львові. В 1923 р. митрополит подарував товариству в

грудні 1923 р. 750 тис. корон на покриття заборгованості. Загалом, фінансовий стан товариства на початку 1920–х був складним через зниження цін на деревину та інфляцію.

В 1930–і роки товариство, незважаючи на економічну кризу і зниження прибутків з маєтностей, розгорнуло різні форми діяльності та почало фінансувати нові проекти. В 1935 р. тов-во заснувало великий сиротинець в Брюховичах для дітей від 2 тижнів до 6 років під зарядом сестер студиток. Майже щороку надавало підтримку комітетові українських півосель при товаристві «Українська захоронка», для організації літнього дозвілля дітей дошкільного віку. Кошти в розмірі по 500 золотих отримувала особисто голова комітету і керівника «Української захоронки» Софія Ракова [10, арк. 59–61]. Також питаннями літнього відпочинку дітей з малозабезпечених сімей займалося «Товариство вакаційних осель», котрим керувала О. Бачинська. Ця організація отримувала також кошти від митрополита Шептицького на організацію перебування у відпочинкових комплексах у с. Милованні Товмацького повіту та в с. Кошеві Коломийського повіту. Від 180 до 200 дітей отримували можливість відпочити влітку при допомозі «Товариство вакаційних осель». Цікаво, що до акції митрополита часто долучалися різні українські кооперативні підприємства як от Маслосоюз, «Золотий колос».

Товариство «Захист сиріт ім. Митрополита Шептицького у Львові» практикував одноразову допомогу різним українським організаціям, що займалися дітьми або ж освітою, як наприклад різним закладам «Рідної Школи». Товариство опікувалося великим числом захоронок та сиротинців, деякі з них були під керівництвом монастирських згромаджень – васильян, студитів, надаючи їм фінансову або матеріальну допомогу. Наприклад, постійну допомогу отримували захоронки сестер Василіанок в Словіті та у Львові.

Товариство мало під своєю цілковитою опікою сиріт різного віку, котрі або проживали в сиротинцях, або отримували середню й вищу освіту в різних освітніх закладах. Ці діти/ молоді люди проживали і навчалися за кошти товариства. Число дітей та молоді, що находилися на утриманні товариства «Захист сиріт ім. Митрополита Шептицького у Львові» зростало. Так, на кінець 1935 – початок 1936 р. на повному утриманні та навчанні товариства перебувала 61 особа [10, арк. 62], а на кінець 1937 – початок 1938 р. таких дітей та молодих людей, що проживали та/чи навчалися за рахунок товариства було вже 88 [10, арк. 65].

Товариство також активно займалося підтримкою здібної молоді, надаючи постійні свої стипендії або допомогу на оплату навчання на рік, семестр, або ж і одноразові суми для конкретних студентів, що отримували середню й вищу освіту. Серед стипендістів було досить багато дівчат, що отримували вищу освіту, наприклад Марійка Фіголь та Наталя Сембратович здобували лікарський фах [10, арк. 59]. Так, на в 1935–1936 рр. за рахунок товариства здобували гімназійну та вищу освіту 22 студентів, що вчилися у Львові, Кракові, Мюнхені, Відні та Варшаві [10, арк. 66].

5 жовтня 1939 р. на засіданні ради товариства, котре провадив о. Климентій Шептицький, розглядалося питання можливої ліквідації товариства через брак готівкових коштів, необхідних для продовження діяльності. Всі

члени ради висловилися за пошук порозуміння з органами радянської влади і за збереження товариства. Рівно ж рада на цьому засіданні вирішила зареєструвати товариство «Захист імені Митрополита Шептицького для сиріт у Львові» в профспілковому союзі [10, арк. 75]. Не цілком зрозуміло якими були наслідки цих кроків, позаяк вище згаданий протокол є останнім в книзі протоколів засідань ради товариства. Можна цілком слушно припустити, що товариство отримало від радянських органів влади рекомендацію «саморозпуститися». Члени ради товариства на своєму засіданні не припускали такого повороту справ, бо вважали, що радянська влада також потребуватиме їх праці, «бо харитативні товариства є потрібні для суспільності» [10, арк. 75].

Шептицький після Першої світової намагався зорганізувати, об'єднати та загалом інституціалізувати свої зусилля допомоги сиротам, створивши організацію у вигляді товариства. Заснування та праця цієї організації/фундації є дуже цікавим та важливим прикладом організованої харитативної роботи, що намагалася запропонувати форми суспільної опіки для дітей та молоді. «Захист імені Митрополита Шептицького для сиріт у Львові» проіснував 21 рік та приніс реальну допомогу тисячам сиріт та напівсиріт. Його діяльність є прикладом роботи організації суспільної допомоги та опіки, що займалася найбільш незахищеною верствою українського суспільства. Митрополит Шептицький, засновуючи цю організацію та надаючи їй установчий капітал, думав про вирішення проблеми сирітства, що гостро повстала внаслідок Першої світової війни. Можна припустити, що йому йшлося й про створення організації, що мала б наметі здійснювати суспільну опіку в спланований, послідовний спосіб, та спираючись на власні незалежні прибутки. Шептицький дав життя суспільній/громадській організації, що мала також діяти як і фінансово-господарська одиниця. Організація також в разі потреби об'єднувала зусилля різних українських суспільних організацій. Товариство співпрацювало і дофінансовувало різні українські громадські організації, що працювали з дітьми та молоддю. Фактично «Захист імені митрополита Шептицького для сиріт у Львові» став прикладом створення підрозділу системи суспільної опіки для дітей з незалежним від держави фінансуванням.

Список використаних джерел

1. Боднарук І. Великий чернець і народолобець. – Прудентополіс: Видавництво ЧСВВ, 1949.
2. Вовк В. Знамено. – Львів: БаК, 2011. – 520 с.
3. Гнот С. Культура доброчинності як прояв гуманізму: Греко-католицька церква в Другій Речі Посполитій // Наука. Релігія. Суспільство. – 2011. – №2. – С.48–53.
4. Гнот С. Доброчинна діяльність Греко-католицької церкви у 1921–1939 рр. (за матеріалами Галицької митрополії). Автореферат. – Львів, 2003. – 28 с.
5. Митрополит Андрей Шептицький: Життя та Діяльність. Документи та матеріали 1899–1944. – Львів: Свічадо, 1998. – Т. II. – Кн.1. – 688 с.
6. Незвичайні долі звичайних жінок. Усна історія XX століття. – Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2013. – 836 с.
7. Титко М. В колі Андрія Шептицького. Українське культурне відродження за часів меценатства митрополита // Історичні студії. Волинський національний університет ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2012. – С.24–32.
8. Центральний державний історичний архів України, м. Львів. – Ф.358. – Оп.1. – Спр.341.
9. Там само. – Ф.408. – Оп.1. – Спр.308.
10. Там само. – Спр.321.

11. Slusarczyk Sirka A. Sheptyts'kyi in Education and Philanthropy // *Morality and Reality. The Life and Times of Andrei Sheptyts'kyi* / Paul R. Magocsi, editor. – Edmonton: CIUS Press, 1989. – P.269–288.

References

1. Bodnaruk I. Velykyj chernec' i narodoljubeč'. – Prudentopolis: Vydavnytvo ChSVV, 1949.
2. Vovk V. Znameno. – L'viv: BaK, 2011. – 520 s.
3. Gnot S. Kul'tura dobrochynnosti jak projav gumanizmu: Greko-katolyč'ka cerkva v Drugij Rechi Pospolytij // *Nauka. Religija. Suspil'stvo*. – 2011. – №2. – S.48–53.
4. Gnot S. Dobrochynna dijajal'nist' Greko-katolyč'koi' cerkvy u 1921–1939 rr. (za materialamy Galyc'koi' mytropolii'). Avtoferat. – L'viv, 2003. – 28 s.
5. Mytropolyt Andrej Sheptyč'kyj: Zhyttja ta Dijajal'nist'. Dokumenty ta materialy 1899–1944. – L'viv: Svichado, 1998. – T. II. – Kn.1. – 688 s.
6. Nezvyčajni doli zvyčajnyh žhynok. Usna istorija XX stolittja. – L'viv: Vydavnytvo L'viv's'ka politehnika, 2013. – 836 s.
7. Tytko M. V kolii Andrija Sheptyč'kogo. Ukraїns'ke kul'turne vidrodžennja za chasiv mecenatstva mytropoljyta // *Istorychni studii*. Volyns'kyj nacional'nyj universytet im. Lesi Ukraїnky. – Luc'k, 2012. – S.24–32.
8. Central'nyj derzhavnyj istorychnyj arhiv Ukraїny, m. L'viv. – F.358. – Op.1. – Spr.341.
9. Tam samo. – F.408. – Op.1. – Spr.308.
10. Tam samo. – Spr.321.
11. Slusarczyk Sirka A. Sheptyts'kyi in Education and Philanthropy // *Morality and Reality. The Life and Times of Andrei Sheptyts'kyi* / Paul R. Magocsi, editor. – Edmonton: CIUS Press, 1989. – P.269–288.

Hentosh L. R., candidate of historical sciences, research associate, Institute for Historical Research, I. Franko Lviv National University (Ukraine, Lviv), hentosh7@gmail.com

Undertakings of Greek-Catholic Metropolitan Andrei Sheptytskyi (1901–1944) towards the rebuilding of the Ukrainian institutions of social security

The article is focused on the philanthropic activity of the leader of Ukrainian Greek-Catholic Church, count Andrei Sheptytskyi. In the years between the two world wars economic situation of Ukrainians in Poland was rather complicated. The economic hardships and high level of unemployment prompted Metropolitan Sheptytskyi to organize different institutions to channel the help to the impoverished population. The children and different institutions dealing with children were among his priorities. In 1918 Sheptytskyi established society «Metropolitan Sheptytskyi's Foundation for orphans in Lviv». This institution financially support different initiatives and establishments providing care to orphans. Very soon «Metropolitan Sheptytskyi's Foundation for orphans in Lviv» developed into quite modern institution of social security for children, which functioned independently from state.

Keywords: Metropolitan Sheptytskyi, philanthropic activity, social security, help to impoverished, society «Metropolitan Sheptytskyi's Foundation for orphans in Lviv».

Гентош Л. Р., кандидат исторических наук, научный сотрудник, Институт исторических исследований Львовского национального университета им. И. Франко (Украина, Львов), hentosh7@gmail.com

Филантропическая деятельность митрополита Украинской греко-католической церкви Андрея Шептицкого (1901–1944) с целью реформирования украинских общественных институтов

Изучена филантропическая деятельность митрополита Украинской греко-католической церкви графа Андрея Шептицкого (1901–1944). В период между двумя мировыми войнами, вовремя сложных экономических условий жизни украинцев в Польше, Шептицкий активно помогал наиболее нуждающимся членам своей паствы. Особенное внимание он уделял организациям, которые помогали детям. С этой целью в 1918 г. митрополит Шептицкий создал «Фонд им. Митрополита Шептицкого для сирот во Львове», который представлял помощь разным детским учреждениям. «Фонд им. Митрополита Шептицкого для сирот во Львове» стал примером организации общественной опеки над детьми с независимым финансированием.

Ключевые слова: митрополит А. Шептицкий, филантропическая деятельность, помощь малоимущим, общественная опека над детьми, «Фонд им. Митрополита Шептицкого для сирот во Львове».

* * *